

Things to do in San Francisco when you're dead

Fort Point

Fort Point är ett gammalt fort som byggdes av amerikanska militären på 1850-talet. Det ligger strategiskt precis vid buktens mynning och Golden Gates fäste på San Francisco-sidan. Fort Point är ännu en militär fiaskoinvestering eftersom modernare kanoner gjorde skyddsmurarna (i tegel) meningslösa redan på 1880-talet. Omkring 1933 användes fortet som högkvarter för byggnationen av Golden Gate.

Förutom den vackra utsikten med bron och närheten till San Francisco-buktens mynning (där man äntligen förstår varför man inte klarar av att simma från Alcatraz – vattnet är minst sagt strömt), så kan man gå in i själva fortet. Där finns utställningar om hur bron byggdes och om amerikanska inbördeskriget.

Alla som har sett Hitchcocks mästerverk *Vertigo* (1958) vet att Fort Point spelar en roll i en av filmens nyckelscener. Det är nämligen här som *Kim Novaks* karaktär kastar sig i vattnet, för att räddas av *James Stewart* (nördtrivia: trapporna som Stewart klättra upp ur bukten via finns inte på riktigt).

För att ta sig dit (utan att gå en trevlig promenad via *Fort Mason/Marina* och det nybyggda *Chrisy Field*) tar man en av MUNI-bussarna 28 eller 29. Dessa stannar vid Golden Gates vägtullsområde och sedan leder en stig ner till fortet.

Golden Gate

San Franciscos mest kända landmärke (se detaljkartan, nummer 5). Den vackert röd-orange-färgade (färgen heter "International Orange" förresten) bron började byggas 1933 (man hade funderat på att bygga en förbindelse så tidigt som 1872) och var klar 1937.

Bron ligger i det stora grönområde som kantar halvöns nordvästra hörn, *Golden Gate Park*. Här ligger även en gammal militärbas, *The Presidio*.

På båda sidorna av bron finns ett flertal utsiktspunkter, men det är bara på San Francisco-sidan som det finns ett "visitors center" med härlig krimskramsbutik.

*They park the car by the Marina.
The surface of the cobalt bay
Is flecked with white. The moister, keener
October air has rinsed away
The whispering mists with crisp intensity
And over the opaque immensity
A deliquescent wash of blue
Reveals the bridge, long lost to view
In summer's quilt of fog: the towers,
- The most majestic spun by man -
Whose threads of steel through mists and showers,
Wind, spray, and the momentous roar
Of ocean storms, link shore to shore.*

— Vikram Seth, *The Golden Gate*

Alcatraz

Alcatraz är som alla vet den gamla fängelseön som ligger någon kilometer rakt norrut från downtown (se detaljkarta, nummer 2). Det går båtar från Fisherman's Wharf. Känd på grund av *Al Capone* (som åkte dit för skatteffifel och satt på ön till sin död 1947), filmen om ett av de mer lyckade flyktförsöken (ingen vet om de överlevde simturen till fastlandet eller inte) – *Escape from Alcatraz* (1979, Clint Eastwood) – och självklart den nyare (och mest trovärdiga...) filmen, *The Rock*. Ön slutade användas som fängelse 1963.

Fisherman's Wharf

Mycket läskig turistfälla. Det är den vanliga blandningen av hutlöst fula och dyra turistkläder, hemlösa som tigger pengar, midjebälten och tjocka amerikaner från Idaho. Gå förbi och titta inte tillbaka. Här finns inget att se. Cirkulera. Nästan enda anledningen till att vara här är att ta båten ut till Alcatraz.

En möjlig andra anledning är att titta på sjölejonen vid pir 39 som ligger och solar sig på bryggorna. Lata, tjocka och argisinta. De gör livet för båtägarna i bukten till ett helvete och ingen har lyckats komma på någon lösning som alla kan acceptera (djurälskare och båtägare).

Chinatown

Chinatown börjar vid en stor drakförsedd (aber naturligt...) port vid korsningen av *Grant Avenue* och *Bush Street* (se detaljkartan, nummer 4). Det sträcker sig cirka åtta kvarter längs huvudgatorna Grant och Stockton. Kineser, kineser, kineser, överallt kineser. Det är till och med så att San Franciscos Chinatown är det näst största kinesiska "samhället" i USA (bara det på Manhattan är större).

Tips är att först gå och kika på drakporten, ta en fänig kodakmomentbild och sedan ta någon av tvärgatorna bort från turistfällorna på Grant. Det är mycket roligare att se hur San Franciscos riktiga asiatiska innevånare lever än att få "chansen" att köpa äkta neongröna "I Love San Francisco"-kepsar. Glöm inte att 2002 är hästens år.

Coit Tower

Coit Tower ligger på *Telegraph Hill* på halvöns nordöstra hörn (se detaljkarta, nummer 3). Kullen är förvånansvärt hög och jobbig att gå upp på, men väl där är utsikten över bukten, *Alcatraz*, finansdistriktet (med Transamerica pyramiden) och broarna (*Golden Gate* och *Bay Bridge*) väl värd mödan. Själva tornet är byggt av en tant (*Lillie Hitchcock Coit*) 1933 för att hedra de brandmän som deltog i släckningsarbetet i San Francisco efter den stora jordbävningen 1906 (tänk: jordbävning + gasledningar == o-bra) och för att bidra till försköningen av staden.

Det går att åka upp i tornet (för en liten avgift), men det är också ganska kul att bara gå runt nere i huset och titta på de väggmålningar som finns där. De föreställer människor som arbetar (i fabriker, på fälten etc etc) och det roliga med dem är att de var enormt omdebatterade när tornet byggdes. Många tyckte nämligen att de var ”kommunistiska målningar”.

Andra nördiga fakta är att Coit Tower kan ses i filmen *Dirty Harry* (1971) med *Clint Eastwood*. I samma film kan man se när en lösensumma lämnas i området kring de stora gräsmattorna vid *Marina Green*.

*It's dark. He drives. The street lamps glimmer
Through cooling air. The golden globes
By City Hall glon, and the glimmer
– Like sequins on black velvet robes –
Of lights shines out across the water,
Across the bay, unruffled daughter
Of the Pacific; on the crests
Of the hill and bridge red light congests
The sky with rubies. Briskley blinking,
Planes – Venus-bright – traverse the sky.
Ed drives on, hardly knowing why,
Across the tall-spanned bridge. Unthinking,
He parks, and looks out past the strait,
The deep flood of the Golden Gate.*

*Subdued and silent, he surveys it -
The loveliest city in the world.
No veiling words suffice to praise it,
But if you saw it as, light-pearled,
Fog-fingered, pinnacled, I see it
Across the black tide, you'd agree it
Outried the magic of your own.
Even tonight, as Ed, alone,
Makes out Marina, plaza, tower,
Fort Point, Presidio – he feels
A benediction as it steals
Over his heart with its still power.
He thinks, "I'll phone Phil. No, instead,
Better to write him, as he said."*

— Vikram Seth, *The Golden Gate*

SF Museum of Modern Art

San Franciscos moderna konstmuseum ligger på halvöns östra sida i höjd med *Bay Bridge* (se detaljkartan, nummer 7). SF MOMA är en väldigt fin byggnad (ritad av en schweizisk arkitekt – Mario Botta), men utställningarna kanske inte är något för personer som inte gillar modern konst ("...*the new Museum of Modern Art is a splendid building filled with mostly appalling ugly items*"). Vi har tur och missar den stora utställningen med *Yoko Ono* (ja, just det, hon är ond).

Cable Cars

Att åka cable car är visserligen mycket turistigt, men också mycket roligare än man tror. Det är alltså frågan om spårvagnar som dras upp för de branta backarna av en kabel som rör sig under gatan. Tidigare var det ett vanligt transportsätt för invånarna i San Francisco, men numera finns bara tre stycken linjer kvar.

Härlig nördtrivia är att vid slutet av linjen, som går till *Fisherman's Wharf*, så ligger *Buena Vista Cafe*. Där sägs det att drinken *Irish Coffee* uppfanns.

Haight-Asbury

Känt som hippierörelsens starkaste fäste under sommaren 1967 ("The summer of love"). I hörnet av Haight och Asbury (se detaljkartan, nummer 6) finns numera inte lika många långhåriga killar/tjejer med tie-dye-t-shirts, Grateful Dead-skivor och mystiska pipor, men de är fler här än någon annanstans i stan.

Det finns en hel del billiga second-hand-affärer i området (kläder, cd-skivor och liknande).

Alamo Square

De viktorianska husen vid Alamo Square är antagligen en av de mest fotograferade vyerna i San Francisco (se detaljkartan, nummer 9). Det är till och med så illa att de fyra mest utsatta husen (de som har downtown i bakgrunden) kallas för "postcard row". Pitoreskt och för er som kan era amerikanska sitcom-tv-serier, så vet ni att Alamo Square är där *Bob Saget* och hans familj låtsas bo i *Full House* (parken och postcard row är med i inledningen).

Lombard Street

Det som brukar kallas för världens krokigaste gata (se detaljkartan, nummer 8). Gatan är kantad av fina, dyra hus som alla hatar de turistjävlar som känner sig manade att ta sina bilar nerför den branta, kurviga gatan. Mer nördtrivia: Den som har läst hur-det-är-starta-ett-dataföretag-i-Silicon-Valley-klassikern *Startup* (1995, *Jerry Kaplan*) kan notera att det var på Lombard Street som vd:n för *GO Corporation* (*Kaplan*) bodde.

Höga hotell med bra barer

De fina hotellen nere i downtown har oftast en restaurang och bar högst upp. Det är alltid mycket dyra ställen, men utsikten från den 40:e våningen (på Marriot) är magnifik och väl värd en kostsam öl eller två. Några exempel är *The San Francisco Marriot* (55 Fourth Street) och *Mark Hopkins* (uppe på Nob Hill – San Franciscos centrums högsta kulle, 103 meter över bukten).

Varning: många av dessa finare ställen släpper inte in folk med shorts eller för slaffsig klädsel i övrigt.

Det mycket exklusiva och berömda *Fairmont* (950 Mason Street) har en kool polynesisk tiki-bar (stora paraplydrinkar, låtsasregnstormar och orkester på en båt i en bassäng – ja, det är precis lika bra som det låter!) i källaren, *The Tonga Room*. Tiki-baren figurerar också i Douglas Couplands *Microserfs*.

Övrig allmän info

Klimatet i San Francisco skiftar snabbt och mycket. Detta beror självklart på närheten till det kalla Stilla Havet. Ofta driver en tjock dimma in på eftermiddagarna och temperaturen kan lätt sjunka tio grader på en halvtimme. Tänk på det när ni går ut på morgonen i shorts och t-shirt.

I Bay Area har *Cingular* (tidigare Pacific Bell) täckning för gsm-mobiltelefoner (de kallar det inte för gsm dock och ingen förstår vad man menar när man pratar om gsm). Problemet för oss skandinaver är att de använder en annan frekvens (1900 mhz) än de två band som vi har här. Vi behöver alltså en *trippelbandstelefon* för att kunna använda den i Kalifornien. Har man en sådan kan man köpa kontantkort hos mobiltelefonåterförsäljare (och slippa sjukt kostsam roaming med sitt svenska mobilabbonnemanget).

Alla priser i affärer anges *utan* försäljningsskatt. Denna läggs till i kassan och är i Kalifornien omkring 7 procent. Det kan vara förvirrande att summan man ska betala blir mer än vad man trodde.

Bio

Vi bor väldigt nära Sonys stora ”upplevelsecentrum”, *Sony Metreon* (på 101 Fourth Street). Förutom 15 stycken biosalonger finns där också en IMAX-salong.

Det går också att se nya Star Wars-filmen i digitalt format (det är en av de första filmerna som är helt digitalt inspelad, DLF) på *AMC 1000 Van Ness* (1000 Van Ness Avenue). AMC 1000 är förövrigt en liknande multisalongsbio som Metreon.

Shopping

Området kring *Union Square* är trevligt ur shoppingsynpunkt. Här finns stora exklusiva varuhus som *Nordstroms*, *Macy's*, *Gump's*, *Nieman Marcus*, *Saks Fifth Avenue* och specialaffärer för märken som *Timberland*, *Northface* och *Swatch*. I närheten ligger Nikes gigantiska *Niketown*-affär och även den fina leksaksjätten *FAO Schwarz*.

Nere på *Market Street* ligger *Virgin Megastore* (skivor, dvd, böcker och tidningar i fyra våningsplan) och *CompUSA* (välutrustad datoraffär).

Andra bra shopping/bar/restaurang-gator (som inte är downtown) är Chestnut och Union Avenue i Marina-distriktet.

Sonys *Metreon* (se rubriken *Bio*) innehåller en hel del affärer, bland annat Microsofts flaggskeppsaffär (ja, det låter konstigt, men är ganska kul).

Den ultimata nördshoppingen är annars på *Fry's Electronics*. De har *allt* inom elektronik. Tyvärr ligger deras jättelador till affärer nere i Silicon Valley.

San Francisco och film

San Francisco är en stad som figurerar flitigt i filmvärlden. Några exempel är: Bond-filmen *A View to a Kill* (1985, Bond klättrar på Golden Gate bland annat), båda Hitchcock-filmerna *The Birds* (1963) och *Vertigo* (1958, antagligen den bästa filmen Hitchcock gjorde och filmens ”moneyshot” – när Kim Novak kastar sig i bukten – är filmat ute vid Fort Point), *The Game* med Michael Douglas (1997), *The Rock* (1996), *Basic Instinct* (1992, Sharon Stones karaktär bor på 2930 Vallejo Street i Pacific Heights), *The Presidio* med Sean Connery (1988), *Pacific Heights* (1990, Melanie Griffith och Matthew Modine får en jävligt irriterande hyresgäst i Michael Keaton), *Forrest Gump* (1994, Forrest ger sin Medal of Honor till sin kära Jenny vid The Palace of Fine Arts), *Bullitt* med Steve McQueen (1968, som innehåller en av de bästa biljakter som gjorts på film – den går bland annat runt i Golden Gate Park och kring Marina Green) och sist, men absolut inte minst, den otroliga tv-serien, *The Streets of San Francisco* (”A Quinn Martin Production!” – fyll i själva med härlig 70-tals wah-wah gitarr) med Michael Douglas och Karl Malden.

If you ain't got that Do Re Mi boys
If you ain't got that Do Re Mi
Oh, you better go back to beautiful Texas,
Oklahoma, Georgia, Kansas, Tennessee

California is a garden of Eden
It's a paradise to live in or see
Believe it or not you won't find it so hot
If you ain't got that Do Re Mi

— Woody Guthrie, *Do Re Mi*